

---

DARIA BRĘCZEWSKA-KULESZA, AGNIESZKA WYSOCKA, *Sielanka bydgoska „dzielnica ogród”*, Belle époque, Bydgoszcz 2016, ss. 142, ryc. 78.

Omawiana książka jest pierwszym całościowym opisem położonej we wschodniej części bydgoskiego śródmieścia willowej dzielnicy Sielanka. To niewielkie, zajmujące 10,5 ha osiedle mieszkaniowe reprezentuje dwa odrębne style architektoniczne. Pierwszy etap budowy tego osiedla przypadł na początek XX wieku. Bydgoszcz należała wówczas do państwa niemieckiego, które wywarło wpływ na zastosowaną formę architektury, wzorującą się na nowoczesnych koncepcjach miasta-ogrodu zaprojektowanego po raz pierwszy przez Augusta Ewenezara Howarda. Pierwsza wojna światowa przerwała budowę tego osiedla. 20 stycznia 1920 r. Byd-

guszcz znalazła się w granicach państwa polskiego. Wówczas na kształt rozpoczętej na nowo inwestycji wpływ mieli architekci polscy, którzy wprowadzili do jej architektury modernizm.

Pierwszy rozdział pracy, zatytułowany „Od angielskiego miasta-ogrodu do dzielnic-ogrodów kontynentalnej Europy” (s. 11–19), poświęcony jest koncepcji miasta-ogrodu Augusta Howarda, który swoje przemyślenia przedstawił w książce *Garden Cities of Tomorrow*. Zainteresowanie koncepcją Howarda było tak duże, że publikacja doczekała się wielu wydań. Idea miasta-ogrodu w znacznym stopniu wpłynęła na kształtowanie się ówczesnych miast, w tym także bydgoskiej Sielanki.

Rozdział drugi, „Marzenie o willi z ogrodem — o bydgoskich willach z przełomu XIX i XX wieku” (s. 19–27), traktuje o willach wybudowanych na przełomie stuleci w innych częściach Bydgoszczy. Kolejny zaś, „Nowoczesne miasto — koncepcje zagospodarowania przestrzennego Bydgoszczy i wytyczenie Sielanki” (s. 27–43), pokazuje historię powstania tytułowego osiedla — od prac planistycznych po jego budowę. Autorki uwzględniły niemieckie plany i opisy jeszcze z XIX wieku oraz źródła polskie z dwudziestolecia międzywojennego.

Ostatni rozdział, „Od podmiejskiej willi po funkcjonalistyczny dom — o architekturze Sielanki” (s. 43–65), szczegółowo omawia bryły zaprojektowanych domów i ich detale architektoniczne. Autorki zamieściły tu także krótki podrozdział „Sielanka XXI stulecia” (s. 65–70), w którym przedstawiły niezgodne z normami konserwatorskimi przebudowy i remonty budynków. Dopiero w roku 2011 uchwalono przepisy chroniące tę dzielnicę.

Pracę kończą aneksy, zawierające dokumenty dotyczące dziejów tej dzielnicy, oraz bibliografia i spis rycin. Wieńczy książkę katalog willi zbudowanych w dzielnicy Sielanka oraz spis projektujących je architektów.

Książka jest przykładem opracowania, które podejmuje skutecznie próbę wyjścia poza niszę publikacji o nadmiernie naukowym charakterze. Na solidnej podstawie naukowej prezentuje historię, ewolucję Sielanki, jej architekturę w sposób przystępny, łatwo przyswajalny, taki, który skłania do ponownej lektury.

Praca napisana jest dobrym polskim językiem, a jej wielką zaletą są liczne ilustracje budynków oraz architektonicznych detali.

*Elżbieta Mazur*